

янно пребиваване в България и то поради независещи от него обстоятелства, най-вече поради заболяването си, влошило се по-късно. Дори в писмото от юни 1871 г., където обяснява съображенията си за ситуацията и възможностите за успешно съвместно въстание, той еднозначно изказва готовността и намерението си и с какво би могъл да съдейства на народното дело. И пише: "Ето аз от ван мога да ви помогна, когато щети." А когато започне въстанието, "ако намерите за ножно, аз и ватре дофаждам (дохождам) да започна, когато ма повикате. Дето ма отредити, аз сам готюф да ви посложа като честит син на народа си."⁴⁷

Такива са заключителните думи на същото писмо на П.Хитов и те не оставят никакво място за колебание за намеренията му най-активно да подкрепи приготовленията за въстание и пряко да участва в него. Напълно категорични са и желанието и готовността му да премине в България непосредствено преди началото на боя и с цел да помогне за организаторската и ръководната работа, т.е. в това, което предвиждат функциите му на главен войвода, които не са му официално отказани, а продължават и за БРЦК и предвидените от него въоръжени действия.

Тук се сблъскваме с още един недоизяснен и пренебрегван въпрос от замислите за въстанието - за ролята на войводите на чети в подготвяното в началото на 70-те години въстание. В приетия през пролетта на 1872 г. Устав на БРЦК има два главни раздела: за комитетската организация като средство за политическа и практическа подготовка на народа за въоръжената борба и за войводите като военни ръководители на самите въстанически действия. Изрично е отбелязано, че приетият устав ще важи до прогласяването на въстанието, а тогава, "като се захване революцията, силата на тоя устав пада и се заменя с друг военен закон, който войводите със съгласието на Центр(алния) комитет ще наредят".⁴⁸ Правата и задълженията на войводите са обособени в отделни параграфи в Устава от 1872 г., като правомощията и длъжностите им са формулирани в подробен отделен член на главата за тези на правителството и революционните работници. Той гласи: "Войводите са длъжни: а) да прегледат позициите в Българско; б) да изберат и определят бранителните точки и да направят нужните фортификационни планове за укреплението им; в) да назначат операционните и комуникационните линии; г) да направят план за революцията; д) да приготвят нужния военен закон; е) и най-после да дигнат народните байраци и да прогласят народната свобода."⁴⁹

Повече от очевидно е, че ръководството и дейците на БРЦК в периода на най-активната дейност на организацията за подготовка на революцията предвиждат изключително важни задачи за военното ръководство на въстанието и че още отпреди са смятали, че то ще бъде насочвано от най-опитните за такова ръководство - войводите. Повече от ясно е също така, че между тях дотогава и през 1872 г. няма друг по-опитен, по-познаващ революционните действия и по-близо свързан с БРЦК войвода от П.Хитов, а и, както се казва, най-мъдър и по-широко осведомен от другарите си и за международната политика и мястото на Българския въпрос, съответно и престоящото въстание в страната. В устава и в достъпните ни документи името и тези му качества не са изказани директно, но те са несъмнен факт и следо-